

Pytanie Czytelnika

W moim domu więźba dachowa jest przygotowana pod pokrycie ciężkie. Mogę więc wybierać między dachówkami ceramicznymi a cementowymi. Ale na co się zdecydować? Wiem, że dachówki cementowe są trochę tańsze. Ale na pewno są jeszcze istotne różnice. Specjalnie oglądałem domy i „na oko” nie widać różnicy między nimi a zwykłymi, ceramicznymi.

DACHÓWKI CERAMICZNE CZY CEMENTOWE

Obydwa rodzaje tych dachówek przeznaczone są do krycia dachów o dużym spadku. Należą do pokryć ciężkich i w związku z tym wymagają wytrzymałej więźby dachowej. Ułożone na dachu wyglądają podobnie, ale różnią się materiałem, z jakiego zostały wykonane, ilością dostępnych wzorów, sposobem konserwacji i przede wszystkim ceną.

Redakcja

Cechy dachówek, zalety i wady

Dachówki ceramiczne w kolorze wypalanej gliny mają wielu zwolenników (fot. Creaton)

Dachówki ceramiczne. Ceni się je za walory estetyczne i techniczne. Są też produktem ekologicznym, ponieważ wytwarza się je z naturalnego surowca (gliny, do której dodaje się komponenty uszlachetniające, podnoszące jakość gotowych wyrobów).

Dach pokryty dachówką ceramiczną jest trwały (wytrzymuje ok. 100 lat) i zapewnia dobry klimat w chronionym budynku. Wykazuje też dużą odporność na warunki atmosferyczne, m.in. na kwaśne deszcze i duże różnice temperatury. Znakomicie sprawdza się wszędzie tam, gdzie występują duże opady śniegu. Dobrze też tłumi hałas, dzięki czemu wewnątrz domu nie słychać uderzeń kropli deszczu. Dachówki ceramiczne są niepalne, mało nasiąkliwe i mrozo odporne – wytrzymują 150 cykli zamrażania. Mają też zdolność akumulacji ciepła.

Dachówki cementowe. Należą również do pokryć trwałych (wytrzymują 70-100 lat), niepalnych, nienasiąkliwych i mrozo odpornych (wytrzymują 100 cykli zamrażania i rozmrażania). Produkuje się je z wyselekcjonowanego piasku kwarcowego, cementu i wody. Aby nadać im żądany kolor, barwi się je w masie, dodając do niej naturalne pigmenty, i dodatkowo maluje powierzchniowo farbami akrylowymi - nierozpuszczalnymi w wodzie, odpornymi na zmiany temperatury i na działanie promieni słonecznych UV. Warstwa farby zmniejsza też porowatość powierzchni, dzięki czemu są mniej niż dachówki ceramiczne podatne na porostanie mchem i na wszelkie zabrudzenia.

Dachówki ceramiczne nadają się do renowacji dachów obiektów zabytkowych i do pokrywania dachów nowoczesnych domów. Różnorodność wzorów i niezwykle bogata paleta kolorów pozwala na oryginalne, nietypowe zestawianie barwy dachu z pozostałymi elementami domu.

Kształty i kolory

Dachówki ceramiczne. Podstawowe ich rodzaje to **karpiówka**, **mnich-mniszka**, **esówka** i **zakładkowa**. W każdym z tych rodzajów producenci oferują różne modele o odmiennych kształtach i w różnych kolorach.

O wyglądzie dachu pokrytego **karpiówką** decyduje jej kształt, wykończenie powierzchni i sposób ułożenia. Typowa karpiówka jest płaska i ma kształt prostokąta zaokrąglonego w dolnej części. Do wyboru są również karpiówki z dolną krawędzią prostą lub wie-

Dachówki cementowe do złudzenia przypominają ceramiczne (fot. Euronit)

Dach kryty karpiówką (fot. Jopek)

Wybór kolorów dachówek jest bardzo duży (fot. Von Müller)

Mnicha i mniszkę trzeba kłaść parami (fot. Von Müller)

łokątną. Powierzchnia licowa karpiówki może być gładka, chropowata, prążkowana lub żłobkowana.

Karpiówkę układa się pojedynczo (jeden rząd dachówek na jednej łacie) lub podwójnie (dwa rzędy dachówek na łacie). Ułożona pojedynczo przypomina łuskę karpia (stąd jej nazwa), a podwójnie – koronkę.

Charakterystyczną cechą **dachówek zakładkowych** są zamki (zachodzące precyzyjnie na siebie wpusty i wypusty), wyprofilowane na górnej i dolnej krawędzi. Dachówki te oferowane są w różnych kształtach, wśród których najpopularniejsza jest **marsylka** o charakterystycznych dwóch wyźłobieniach. Są również i takie, które po ułożeniu przypominają esówkę lub mnicha-mniszkę.

Kolejny rodzaj dachówek to **esówka** (nazywana również **holenderką**). Jest to dachówka tłoczona, wygięta w kształt litery S. Taki jej kształt i zachodzące na siebie zakłady zapewniają dobre odprowadzanie wody i szczelność pokrycia.

Dachówki o nazwie **mnich-mniszka** należą do najcięższych pokryć dachowych. Są to dachówki długie (od 40 do 46 cm), a układa się je parami na zakład: wklęsłą mniszkę na podłożu, a na niej mnicha.

Wszystkie rodzaje dachówek ceramicznych występują w **różnych kolorach** – od ceglastoczerwonych (w naturalnym kolorze wypalanej gliny) przez różne odcienie żółci, brązu, zieleni, aż do czerni. Są też dachówki niebieskie, antracytowe, grafitowe oraz cieniowane. Kolory te uzyskuje się, dodając do masy odpowiednie barwniki (dachówki mają wtedy jednolity kolor w całym przekroju) albo też pokrywając ich powierzchnię angobą lub szkliwem. Angobę (płynną mieszaninę gliny szlachetnej i barwników), nakłada się na powierzchnię wysuszonych dachówek przed ich wypalaniem. Szkliwienie (glazurowanie) natomiast polega na nałożeniu warstwy szkliwa na wypaloną dachówkę, którą ponownie się wypala. Dachówki glazurowane mają gładką powierzchnię i połysk oraz są odporniejsze na wilgoć i zabrudzenia niż dachówki naturalne czy angobowane. Do wyboru są dachówki matowe i z połyskiem.

Dachówki cementowe. Produkowane są w wielu wzorach, ale nie aż w tylu co dachówka ceramiczna. Do najczęściej spotykanych należą **pojedyncza** i **podwójna esówka**, **staroniemiecka** i **podwójna rzymska**. Są to dachówki z wyższym lub niższym profilem, które po ułożeniu na dachu rozrzeźbiają jego powierzchnię. Dostępne są również dachówki płaskie. Jedną z nich jest karpiówka, z dolną krawędzią prostą lub owalną, którą można układać w łuskę lub koronkę.

Producenci oferują także inne wzory, np. dachówkę o nazwie **grecka** – z wysokim profilem i łagodnie zaokrągloną przednią krawędzią, dzięki czemu po ułożeniu na dachu przypomina ceramiczną dachówkę mnich-mniszka - czy płaski tegalit w kształcie prostokąta. Malowanie dachówek pozwala na uzyskanie **dowolnych ich kolorów** – także typowych dla dachówek ceramicznych. Najczęściej oferowane są w różnych odcieniach czerwieni i brązu, ale można też kupić dachówki zielone, żółte, niebieskie, szare, grafitowe, a także fioletowe czy czarne. Producenci proponują nawet kilkanaście kolorów jednego modelu. Do wyboru są dachówki matowe, półmatowe i z połyskiem. Są też dachówki malowane farbami z tzw. wybłyszczaczem, który sprawia, że dach wygląda jakby był mokry, a jego kolor jest bardzo intensywny.

Kupując zaś dachówki tylko barwione w masie, trzeba pamiętać, że mogą różnić się odcieniami w zależności od tego, z której partii pochodzą.

Konserwacja i czyszczenie dachu

Dachówki ceramiczne. Dach pokryty tymi dachówkami w zasadzie nie wymaga zabiegów konserwacyjnych – poza oczywiście wymianą uszkodzonych elementów. Dachówki mogą jednak po jakimś czasie trochę ściemnieć (zwłaszcza nie angobowane i nie glazurowane), co jest procesem naturalnym.

Zdarza się natomiast, że dach (zwłaszcza w miejscach mało nasłonecznionych) pokrywa się zielonkawym nalotem. Jest to warstwa mchów i porostów, którą trzeba usuwać. Do tego celu służą specjalne preparaty, które nakłada się na powierzchnię dachu i spłukuje

Najczęściej spotykane kształty dachówek cementowych (fot. Braas)

wodą. W podobny sposób usuwa się różnego rodzaju zacieki i zabrudzenia spowodowane osadzaniem się kurzu, spalin czy sadzy. Zabrudzenia te można również likwidować metodą piaskowania, czyli ścierania zanieczyszczeń piaskiem, wydmuchiwanym z dyszy ze sprężonym powietrzem. Stosuje się również piaskowanie na mokro za pomocą agregatu myjącego z przystawką piaskową.

Dachówki cementowe. Nie malowane dachówki cementowe można zabezpieczyć przed porastaniem mchem bezbarwnym preparatem, przeznaczonym do tego typu pokryć. Dachówki zaś malowane warto co jakiś czas (10-15 lat) pokryć świeżą warstwą farby akrylowej ze względów zarówno estetycznych (jeśli kolor nam się znudzi, można go bez problemów zmienić), jak i użytkowych. Farba bowiem pod wpływem czynników atmosferycznych z czasem zaczyna się kruszyć i odpryskiwać.

Po pewnym czasie na pokryciu może wystąpić osad wapienny (biały nalot) lub mech. Usuwa się go specjalnymi preparatami. Należy jednak pamiętać, że preparaty te mogą nieco zmienić odcień dachówek, a ich faktura może stać się bardziej chropowata.

Farbę i inne preparaty do renowacji pokryć cementowych zazwyczaj oferują producenci dachówek.

Na jakim dachu układa się dachówki

Dachówki ceramiczne. W zasadzie można je układać na dachach o spadkach – od 16° do nawet 90°. Bez dodatkowych zabezpieczeń można je jednak stosować tylko na dachach o nachyleniu 20°-45°. Przy mniejszym kącie pod dachówką trzeba ułożyć sztywne i szczelne podłoże. Może to być papa czy folia na poszyciu z desek lub płyt drewnopochodnych. Przy większym natomiast spadku dachu niezbędne jest mocowanie każdej dachówki drutem lub gwoździami.

Wybierając dachówki, warto też zwrócić uwagę, że poszczególne ich rodzaje różnią się zalecanym kątem nachylenia połaci, a jego wartość podają producenci.

Dachówki ceramiczne należą do pokryć ciężkich (1 m² waży 40-75 kg), dlatego wymagają wytrzymałej, a więc dość drogiej więźby. Decyzję o ich zastosowaniu trzeba podjąć już na etapie projektu domu. Więźby bowiem przeznaczonej pod pokrycia lekkie nie da się przerobić czy wzmocnić, trzeba ją zbudować od nowa.

Niewielkie wymiary dachówek pozwalają na kształtowanie różnych form dachu – od dwuspadowych do bardzo rozbudowanych. Można je bez problemu układać na dachach, których płaszczyznę urozmaicają tzw. wole oczka czy wieżyczki w kształcie stożka.

Im bardziej skomplikowany kształt dachu, tym wyższy koszt pokrycia (fot. Cerabud)

Dachówki cementowe. Zaliczają się również do pokryć ciężkich (1 m² waży 36-70 kg) i – podobnie jak dachówki ceramiczne – wymagają wytrzymałej więźby. Zalecany zaś kąt nachylenia dachu wynosi 16°-60°. Można je też stosować na dachach o mniejszym spadku (nawet 10°), układając dachówki na pełnym deskowaniu, pokrytym papą lub folią, oraz o większym spadku (do 90°), przymocowując każdą z nich do drewnianych łąt.

Warto też pamiętać, że ciężar metra kwadratowego pokrycia zależy od kształtu i sposobu układania dachówek. Do najcięższych należy układać podwójnie pokrycie z karpówki cementowej, podobnie jak z ceramicznej.

Dachówkę cementową można układać na dachach dwu i wielospadowych, rozrzeźbionych lukarnami i innymi elementami architektonicznymi.

Od czego zależą koszty pokrycia dachu

Pokrycia ceramiczne i cementowe są dość drogie. Wynika to ze stosunkowo wysokich cen dachówek podstawowych i elementów dodatkowych. Koszty robocizny są także wysokie, ponieważ układanie dachówki jest czasochłonne i wymaga dużej precyzji. Ponadto, nie można tego zrobić we własnym zakresie – roboty te musi wykonać przeszkolona ekipa.

Koszty robocizny zaś zależą od rodzaju dachówek i sposobu krycia (podwójnie jest droższe). Przy czym najtrudniejsze jest układanie karpówki – zarówno ceramicznej, jak i cementowej. Dlatego też koszt jej ułożenia jest zazwyczaj wyższy niż innych rodzajów da-

Coraz częściej dachy zdobią ceramiczne figurki (fot. RuppCeramika)

chówek. Również za ułożenie ceramicznej dachówki typu mnich-mniszka trzeba więcej zapłacić, ponieważ prace te są dość czasochłonne.

Na cenę pokrycia dachówką ceramiczną i cementową znacząco wpływa kształt dachu. Im bardziej jest on skomplikowany, tym drożej kosztuje – większe jest zużycie materiału i więcej trzeba zapłacić ekipie dekarzkiej. Najmniej kosztuje pokrycie dachu dwuspadowego bez lukarni i innych elementów dekoracyjnych.

Zależnie od rodzaju i sposobu wykończenia, ceny brutto 1 m² dachówek podstawowych wynoszą: ceramicznych od ok. 40 do ponad 200 zł, cementowych od ok. 30 do ponad 70 zł.

Elementy dodatkowe do pokryć z dachówek

Do elementów uzupełniających należą m.in. stopnie kominarskie, płotki przeciwnieigowe, kominki i dachówki wentylacyjne, czy dachówki antenowe (fot. Klöber Polska)

Dachówki ceramiczne. Oprócz dachówek podstawowych można także kupić elementy uzupełniające, niezbędne do prawidłowego ułożenia pokrycia i konserwacji dachu. Ich wybór jest ogromny – są to m.in. dachówki: połówkowe, kolankowe, kalenicowe, koszowe, krawędziowe (prawe i lewe), okapowe, wentylacyjne, antenowe, z płotkiem lub hakami na belkę zatrzymującą śnieg, z zamontowaną drabinką lub stopniami umożliwiającymi chodzenie po dachu. W ofercie znajdują się także różnego rodzaju ozdoby dachowe – ceramiczne koguty czy zaślepki gąsiorów. Wszystkie elementy uzupełniające dopasowane są kolorystycznie do dachówek podstawowych.

Dachówki cementowe. Renomowani producenci zwykle oferują nie tylko dachówki podstawowe, ale całe systemy dachowe. W skład tych systemów wchodzi dachówki kalenicowe, skrajne, szczytowe, mansardowe, wentylacyjne, antenowe, z uchwytem do płotków przeciwnieigowych, ze stopniem kominarskim, kominki wentylacyjne, gąsior, zaślepki itp., dopasowane kolorystycznie do dachówek podstawowych, a także elementy uzupełniające – różnego rodzaju taśmy, uszczelki itp. Pozwalają one na wprost idealne dopasowanie poszczególnych elementów dachu bez konieczności przycinania dachówek i zapewniają mu szczelność.

Podsumowanie

Obydwa rodzaje dachówek (ceramiczne i cementowe) przeznaczone są do krycia dachów o dużym spadku. Należą do pokryć ciężkich i w związku z tym wymagają wytrzymałej więzby dachowej. Ułożone na dachu wyglądają podobnie, ale różnią się materiałem, z jakiego zostały wykonane, ilością dostępnych wzorów, sposobem konserwacji, a także ceną. Pokrycia cementowe (materiał i robocizna) są tańsze od ceramicznych średnio o ok. 20%. Zarówno pokrycia ceramiczne, jak i cementowe, zaliczane są do pokryć trwałych i mają zbliżone cechy użytkowe – są mrozoodporne, niepalne i nienasiąkliwe. Podobne też mają walory estetyczne – różnorodność kształtów i barw jednych i drugich dachówek pozwala na stworzenie oryginalnego dachu, dopasowanego stylem i kolorem do charakteru budynku, zaś liczba dodatkowych elementów umożliwia estetyczne jego wykończenie.

Dzięki kompletnym systemom, także dachówkami cementowymi można pokryć każdy dach (fot. Unibet Fortum Dach System)

	Dachówki ceramiczne	Dachówki cementowe
Kąt nachylenia dachu	16-90° poszczególne rodzaje dachówek różnią się zalecanym kątem nachylenia dachu, na jakim można je układać bez dodatkowych zabezpieczeń – jego wartość i sposoby mocowania dachówek podają producenci	16-60° pokrycia cementowe można też stosować na dachach o mniejszym spadku, układając je na pełnym deskowaniu, pokrytym papą lub folią, oraz o większym spadku przymocowując każdą dachówkę do drewnianych łat
Ciężar 1 m ²	40-75 kg	36-50 kg
Trwałość	ok. 100 lat	70-100 lat
Cena brutto 1 m ² pokrycia*	40-200 zł	30-70 zł

* Cena 1 m² pokrycia zależy od rodzaju dachówek i sposobu krycia (przy podwójnym jest wyższa), a także od wysokości marży handlowej.